

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Електронне врядування

Шифр та назва спеціальності

281 – Публічне управління та адміністрування

Інститут

ННІ соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Цифрове врядування

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна(фахова),

Семестр

7

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Круглов Віталій Вікторович

Vitalii.Kruhlov@khp.edu.ua

Доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри соціології і публічного управління

Науково-педагогічний стаж - понад 10 років. Досвід роботи в органах державної влади - 20 років. Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць. .

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/kruglov-vitalij-viktorovich/>

Загальна інформація

Анотація

Курс « Електронне врядування» спрямований на вивчення сутності електронного врядування, його засад та концепцій електронного уряду; оволодіння технологією впровадження електронного врядування, в тому числі на основі інструментарію проектного менеджменту та управління процесами діяльності, застосування технологій електронного врядування та надання електронних управлінських послуг.

Мета та цілі дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на формування системи теоретичних і практичних знань в області організації і функціонування електронного урядування з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, формування навичок управління інноваціями, ресурсами, ризиками, процесами, змінами, якістю відповідно до моделей New Public Management і Good Governance Основними цілями є вивчення архітектури інтегрованих систем, нормативного забезпечення Єдиного цифрового ринку ЄС та інструментів прийняття рішень на основі даних. Особлива увага приділяється розбудові механізмів електронної демократії, забезпеченню кіберрезильєнтності державних інституцій та оптимізації надання послуг через GovTech-рішення для досягнення стандартів Good Governance.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне завдання - реферат. Підсумковий контроль -екзамен.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК2 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК9 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

ЗК14 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності

СК 12. Здатність до порівняння та оцінювання вітчизняних та зарубіжних практик у сфері електронного урядування.

СК 13. Здатність визначати єдині вимоги до надання електронних послуг, здійснювати моніторинг та оцінювати рівень їх надання.

СК 14. Здатність визначати стан електронної готовності щодо впровадження електронного урядування на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівнях.

СК 16. Здатність організовувати ефективні комунікації в процесі управління

Результати навчання

РН09. Знати основи електронного урядування.

РН10. Уміти користуватися системою електронного документообігу.

РН19 Уміти досліджувати та адаптувати кращі вітчизняні та зарубіжні практики у сфері електронного урядування до потреб розвитку суспільства

РН20. Уміти використовувати технології та інструменти електронного урядування і електронної демократії.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5кредитів ECTS): денна форма: лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 66 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Управління змінами у соціально-економічних системах", "Публічне управління розвитком міста і регіону", "Методологія та методи соціологічних досліджень", "Основи штучного інтелекту", "Система публічного управління в Україні", «Основи економічної теорії».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювальне-ілюстративний метод; метод проблемного викладення; частково-пошуковий.

Під час проведення семінарських занять застосовується: частково-пошуковий, або евристичний метод (під час виконання індивідуальних завдань) та дослідницький

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Визначення та сутність системи електронного урядування

Актуальність дисципліни. Адаптація державного управління до умов інформаційного суспільства. Впровадження системи електронного уряду як нової форми взаємодії влади і суспільства для підвищення якості державно управлінських послуг. Запровадження європейських норм і

стандартів реалізації державної інформаційної політики. Основні поняття курсу. Електронний уряд: електронне урядування.

Тема 2. Етапи впровадження електронного урядування

Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Пілотний проект. Прототипи базових елементів е-урядування. Основні модулі електронного уряду в західних країнах. G2G – government to government. G2B – government to business. G2C – government to citizens. Основні моделі електронного урядування: континентальна європейська, англо-американська, азіатська. Принципи створення і функціонування інформаційної системи «Електронний уряд».

Тема 3. Електронна демократія та електронна держава

Електронна демократія (е-демократія). Елементи електронної демократії в Україні. Сектори та інструменти електронної демократії. Е-парламент. Е-законодавство. Е-правосуддя. Е-посередництво. Е-середовище

Тема 4. Електронне урядування як обов'язкова умова розвитку електронної демократії

Етапи звичайного виборчого процесу відповідно до законодавства України. Електронна система виборів. Переваги електронних виборів. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Ознаки демократичного парламенту. Принципи діяльності е-парламенту. Інформаційно-аналітичний простір парламенту. Інфраструктура інформаційно-аналітичного простору.

Тема 5. Особливості забезпечення діяльності електронного урядування в Україні та світі.

Основні нормативно-законодавчі акти в галузі інформації та процесів інформатизації. Основні поняття. Основні завдання Національної програми інформатизації. Законодавчі акти, що регулюють процеси інформатизації органів державної влади і управління. Основні поняття. Світова практика нормативного регулювання діяльності електронного урядування.

Тема 6. Електронний документообіг як елемент електронного урядування

Основні функції систем електронного документообігу. Еволюція систем управління документами. Сучасні вимоги до систем документообігу. Групова робота, управління потоком робіт, маршрутизація документів. Актуальні проблеми при впровадженні систем електронного документообігу в Україні. Вимірювання рівня ІТ-знань користувачів та рівня оснащеності державних органів комп'ютерною технікою, оцінка стану системи електронного документообігу.

Тема 7. Перспективи та виклики сьогодення в контексті забезпечення безпеки в системі електронного урядування

Поняття про інформаційну безпеку. Об'єкти інформаційної безпеки. Соціальний об'єкт. Технічний об'єкт. Загрози інформаційній безпеці, чинники ескалації та можливі негативні наслідки. Основні принципи забезпечення інформаційної безпеки. Цілі та завдання політики інформаційної безпеки. Кіберзлочинність. Основні перешкоди на шляху боротьби із кіберзлочинністю.

Тема 8. Електронні адміністративні послуги

Елементарні та композитні державні послуги Критерії оцінки електронних адміністративних послуг в Європейському Союзі. Індекс розвитку державних електронних послуг. Розроблення та реалізація електронних послуг. Вимоги до електронних процесів та електронних адміністративних регламентів. Надання електронних послуг в кризових умовах. Розширення можливостей надання електронних послуг в умовах воєнного стану.

Теми практичних занять

Тема 1 Компаративний аналіз рівнів розвитку е-урядування.

Аналіз позицій України та лідерів рейтингу UN E-Government Survey (EGDI, OSI, HCI). Декомпозиція складових індексу. Визначення стратегічних розривів у вітчизняній моделі.

Тема 2. Моделювання взаємодії в системі е-уряду.

Побудова схем інформаційних потоків між суб'єктами. Порівняльний аналіз англо-американської та європейської моделей. Розробка прототипу сервісу за моделлю G2B (держава-бізнес).

Тема 3. Інструментарій е-демократії.

Практичне тестування платформ е-петицій, громадського бюджету та е-консультацій. Оцінка ефективності е-правосуддя в Україні через призму сервісів «Електронний суд».

Тема 4. Цифровізація парламентської діяльності та е-вибори.

Аналіз технології блокчейн для забезпечення прозорості голосування. Вивчення архітектури е-парламенту (системи реєстрації законопроектів). Кейс-стаді: досвід електронного голосування в Естонії.

Тема 5. Нормативно-правова експертиза цифровізації.

Аналіз Національної програми інформатизації та її відповідності директивам ЄС. Юридичне обґрунтування запровадження нових цифрових інструментів у діяльність ОМС.

Тема 6. Проектування систем е-документообігу.

Ознайомлення з інтерфейсом та функціоналом СЕД (на прикладі АСКОД, Megapolis або СЕВ ОБ). Створення маршрутів документа, накладання КЕП та перевірка цілісності даних.

Тема 7. Аудит інформаційної безпеки та кібергігієна.

Моделювання загроз для інформаційних систем публічного сектору. Розробка алгоритму дій посадової особи при кібератаці. Аналіз стандартів ISO/IEC 27001 в управлінні.

Тема 8. Оптимізація е-адміністративних послуг (GovTech).

Аналіз життєвого циклу послуги в екосистемі «Дія». Розробка User Journey Map (UJM) для конкретної адмінпослуги. Оцінка резильєнтності цифрових сервісів в умовах воєнного стану.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті, нормативно-правові акти) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Баранов О., Костенко О., Дубняк М., Головка О. Цифрова трансформація суспільства: правові аспекти та сучасні проблеми : монографія, 2-ге вид. ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України». Київ; Одеса : Фенікс, 2024. 184 с.
2. Дикань О. В., Крихтіна Ю. О., Сторожилова У. Л. Цифровий розвиток та електронна демократія: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2023. 89 с.
3. Дубова С.В. Електронне урядування: Навчально-методичний посібник. К., 2017. 144 с.
4. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака.. Частина 2.: К.: ФОП Москаленко О.М., К. 2017. 72 с.
5. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. /за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака (частина 1. Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії) К. : ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с.
6. Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження. Київ: Поліграфі-Плюс. 2017. 254 с.
7. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р.
8. Закон України «Про електронний цифровий підпис» від 22 травня 2003 року.
9. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В. Я. Малиновський, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко]. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. 70с.
10. Правове забезпечення розвитку технологій цифрової економіки та суспільства : монографія / за ред. О. В. Шаповалової, К. В. Єфремової. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2023. 292 с.
11. Романчук О.З., Бисага Ю.М., Берч В.В., Нечипорук Г.Ю., Чечерський В.І. Електронне урядування: конституційно-правове дослідження: Монографія. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 196 с.
12. Чукут, С. А., Загвойська, О. В., Цимбаленко, Я. Ю. Основи електронного урядування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022 268 с.
13. Цифрове врядування : монографія / О. В. Карпенко, Ж. З. Денисюк, В. В. Наместнік [та ін.] ; за ред. О. В. Карпенка. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.
14. Цифровізація економіки як фактор економічного зростання : колективна монографія / За заг. ред. О. Л. Гальцової. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 260 с.
15. Digitalization of the economy: how to improve the country's competitiveness / V.P. Vishnevsky, O.M. Harkushenko, M.Yu. Zanizdra, S.I. Kniaziev, D.V. Lypnytskyi, V.D. Chekina; Eds. V.P. Vishnevsky, S.I. Kniaziev; NAS of Ukraine, Institute of Industrial Economics. Kyiv, Akadempriodyka, 2021. 168 p.

Додаткова література

16. Вінник О. Право цифрової економіки України: навчальний посібник. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2023. 270 с.
17. Голобородько А.Ю., Гусєва О.Ю., Легомінова С.В. Г Цифрова економіка: підруч. Київ: Видавництво ДУТ, 2020. 400 с.
18. Дубов Д. В. Основи електронного урядування. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2012. 176 с.
19. Дубняк М. В. Інформаційна взаємодія у місцевому самоврядуванні: перспективи правового регулювання: монографія. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2019. 190 с.
20. Золотар О. О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика: монографія. Київ: ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. 446 с.
21. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. Офіційний вісник України. 2017. № 78. Ст. 2402.
22. Куйбіда В. С. та ін. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади: монографія / за заг. ред. В. С. Куйбіди, О. В. Карпенка; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Київ: Компринт, 2019. 357 с.
23. Круглов В. В. Використання Government Technologies у системі державного управління. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування. 2023. Т. 34 (73), № 2. С. 71-76.
24. Ляшенко В.І., Вишневський О.С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2018. 252 с.
25. Розвиток електронної демократії в Україні та ЄС: конспект лекцій / укладачі: О. М. Тур, І. В. Новикова, І. О. Пригара. Суми : Сумський державний університет, 2023. 94 с.
26. Цифрова економіка як фактор економічного зростання держави: колективна монографія / За заг. ред. О. Л. Гальцової. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 364 с.
27. Krasnyukov, Y., Ninyuk, I., Storozhenko, L., Marukhlenko, O., Kruhlov, V. Impact of digital public services on governance efficiency. Telos: Revista de Estudios Interdisciplinarios en Ciencias Sociales, 2024. № 26(1). P. 35-51.
28. Tarasenko, I., Kruhlov, V., Stepanenko, T., Moroz, G., & Lebedchenko, V. (2023). Public-Private Partnerships in Natural Resource Management as a Basis for the Implementation of the Ecological and Economic Security Doctrine of Ukraine's Development. Journal of Law and Sustainable Development, 11(3), e819.
29. Круглов, В. В. Використання Government Technologies у системі державного управління. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування. 2023. Т. 34 (73), № 2. С. 71-76.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді іспиту (40%) та поточного оцінювання (60%).

Іспит: письмове завдання (2 запитання з теорії) та усна доповідь.

Поточне оцінювання: 2 онлайн тести та вирішення практичних завдань (по 20%), та індивідуального завдання (20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО

28.06.2024